

**Likabehandlingsplan och plan mot
kränkande behandling för
Sophiaskolan
elever**

Året 2015/16

Innehållsförteckning	Sida
Inledning	3
Syfte och begrepp.	3
Syftet med diskrimineringslagen och kap. 14 i Skollagen	3
Aktiva och förebyggande åtgärder	4
Begrepp	4
Skadestånd	5
Bevisfrågor	5
Tillsynsmyndigheter	5
Ansvarsfördelning	5
Delaktighet och förankring	6
Kartläggning av likabehandlingsplan	6
Kön	6
Könsidentitet eller uttryck	7
Etnisk tillhörighet	7
Religion och annan tro	8
Funktionsnedsättning	8
Sexuell läggning	8
Ålder	9
Plan mot kränkande behandling	9
Rutiner för utredning och dokumentation	10
Uppföljning och utvärdering	11

I alla situationer som innefattas i handlingsplanen gäller detta:

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).
(Skollagen 6 kap 10 §)

Inledning

Alla elever samt all personal ska känna sig trygga och respekterade i våra verksamheter. Ingen ska känna sig kränkt, diskriminerad eller trakasserad på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning eller ålder.

Alla verksamheter regleras av skollagen 6kap 8§ och diskrimineringslagen och skall varje år upprätta en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling enligt 3 kap 16§ diskrimineringslagen. Likabehandlingsplanen skall beskriva hur man ska arbeta förebyggande och förhindra att kränkningar, diskriminering eller trakasserier uppkommer i verksamheten. Verksamhetens värdegrundsarbete ska ligga till grund för det förebyggande arbete som ska ske.

Lagen ställer också krav på att omständigheterna utreds, när det kommit till personalens kännedom att ett barn eller en elev blivit utsatt för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling.

Planerna ska också beskriva hur aktuella incidenter dokumenteras och hur planerna ska följas upp.

Skolans huvudman ansvarar för att planerna upprättas och att det sker i samverkan med elever, personal och vårdnadshavare.

Skolans huvudman ska tydligt visa att man tar avstånd från alla former av trakasserier och kränkande behandling och följer upp arbetet enligt uppgjorda planer.

Skolans huvudman svarar också för att planerna är kända och väl förankrade i hela verksamheten hos barn/elever, vårdnadshavare samt personal.

Syfte och begrepp

Likabehandlingsarbetet handlar om att skapa en skolmiljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Syftet med diskrimineringslagen (2008:567) och Kap 6 i Skollagen (SFS 2010:800)

Främja elevers och medarbetares lika rättigheter i de verksamheter som omfattas av skollagen Motverka diskriminering p.g.a. kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Förhindra och förebygga kränkande behandling som inte direkt kan hänföras till diskrimineringsgrunderna.

Aktiva och förebyggande åtgärder

Likabehandlingsplanen

- Planen aktualiseras årligen för all personal, i samband med detta sker årlig revision.
- Arbetet med likabehandlingsplanen ska föregås av en kartläggning och en nulägesanalys med hjälp av elev-, vårdnadshavar- samt medarbetarenkät.
- Planen presenterar skolans arbete för att främja elevers lika rättigheter samt åtgärder för att förebygga diskriminering.
- Planen skall innehålla översikter över de insatser som behövs.

Åtgärder

- Huvudmannen eller huvudmannens representant, skall utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier och kränkande behandling om det framkommer att ett barn eller en elev anser sig utsatt för sådant i samband med att verksamheten genomförs.
- Regelbundna samtal i kollegiet genom elevbeskrivningar av alla elever för att uppmärksamma mående och beteende.
- Klassråd och/eller värderingsövningar/samtal regelbundet i undervisningen.
- Vi har ett faddersystem för ökad gemenskap, äldre elever lär känna de nya/yngre elever.
- Ett väl fungerande rastvaktsschema som alla hjälper till att hålla.
- Elevinflytande genom elevrådet.
- Arbetsgrupper som har till uppgift att utreda och arbeta preventivt mot bland annat kränkande behandling så som AMOR och Elevvårdsteamet.
- Preventivt arbete i den pedagogiska vardagen, t.ex. genom att ständigt uppmärksamma ordval, ton och beteende mellan alla som har sin vardag på Sophiaskolan.
- Gemensamma månadsfester, teman och undervisning över klassgränserna för att öka den sociala gemenskapen.

Begrepp

- Direkt diskriminering: En elev eller medarbetare missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlats eller skulle ha behandlats, i en jämförbar situation.
- Indirekt diskriminering: En elev eller medarbetare missgynnas genom att någon tillämpar en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar en elev eller medarbetare med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, viss funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet, uttryck eller ålder.
- Trakasserier: Ett uppträdande av någon, som kränker annans värdighet.
- Sexuella trakasserier: Ett uppträdande som kränker en elevs eller vuxens värdighet och som är av sexuell natur.
- Instruktioner att diskriminera: En order eller instruktion om diskriminering av en elev eller vuxen i verksamheten.
- Kränkande behandling: Ett uppträdande som – utan att vara trakasserier – kränker någon annans värdighet.

Någon som påtalat eller anmält någon ansvarig person enligt denna lag för diskriminering eller kränkande behandling eller som medverkat i en utredning kring detta får inte till följd av sitt agerande utsättas för repressalier.

Skadestånd

Huvudmannen för verksamheten skall vara skyldig att betala skadestånd till en elev för den kränkning som ett åsidosättande av lagens bestämmelser innebär när det gäller diskriminering och repressalier.

Bevisfrågor

Två bevisbördsregler

Den ena regeln gäller när individen visat på faktiska omständigheter som ger anledning att anta att hen blivit utsatt för diskriminering, kränkande behandling eller repressalier från skolans ledning och medarbetare. Huvudmannen har då att visa att något sådant inte har förekommit. Den andra regeln innebär att om eleven kan visa att hen blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling av annan elev i samband med att verksamheten genomförs, skall huvudmannen visa att det vidtagits alla skäligen åtgärder för att förebygga eller förhindra behandlingen.

Tillsynsmyndigheter

Diskrimineringslagen:

Diskrimineringsombudsmannen

Skollagen kap 6:

Skolinspektionen – Barn- och elevombudet (BEO)

Ansvarsfördelning

Det är skolhuvudmannens ansvar enl. lag att se till:

- att all personal, alla barn/elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten på skolan.
- att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers lika rättigheter och motverka diskriminering
- att årligen upprätta, utvärdera och revidera en likabehandlingsplan i samarbete personal, elever och vårdnadshavare.
- att om verksamheten får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

Huvudman bör även:

Se till att anmald/upptäckt diskriminering eller annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtagits blir dokumenterade.

Det är lärares eller annan skolpersonals ansvar att

- följa skolans likabehandlingsplan

- reflektera över de normer och värderingar hen förmedlar och sträva efter likabehandling
- se till att anmäla till skolans rektor då diskriminering och annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks.

Det är rektors ansvar att:

- följa skolans likabehandlingsplan
- reflektera över de normer och värderingar hen förmedlar och sträva efter likabehandling
- se till att anmäla till skolans huvudman då diskriminering och annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks.

Det är alla elevers ansvar att:

Påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer på skolan.
Inte diskriminera eller kränka någon på skolan.

Delaktighet och förankring

Sophiaskolans medarbetare har varit med vid framtagandet av likabehandlingsplanen. Vi har haft den ute på remissrunda. Alla har haft möjlighet att påverka innehållet. Innan den är fastlagd har vi presenterat vår plan för representanter för föräldrarna. Den kommer också att kommuniceras under årets föräldramöten. Likabehandlingsplanen finns att tillgå i skolan och på skolans hemsida.

Kartläggning av likabehandlingsplan

Inför ett nytt verksamhetsår upprättas likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

Verksamhetens behov kartläggs och analyseras enl. arbetsgången nedan, där olika anledningar till kränkande behandling eller diskriminering beaktas, vidare redogörs för arbetet med föregående års plan.

Ansvar för planen ligger ytterst hos huvudman. Det operativa ansvaret innehas av rektor.

Kön

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med könstillhörighet.

Med kön avses enligt 1 kap. 5 § diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Mål

Ingen ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av kön.

Vi ska arbeta för jämställdhet mellan könen.

Åtgärd

Aktivt genusarbete genom att vara uppmärksamma på varandras bemötande. Ha genusperspektivet som en aktiv punkt i elevvården. Genusperspektivet ska genomsyra det dagliga arbetet. Höja allas medvetenhet i genusfrågorna genom diskussioner i arbetslagen.

Uppföljning

Kontinuerligt förda diskussioner i kollegiet och i klasserna om bemötande av pojkar resp. flickor. Exempelvis besök av genuspedagog.

Könsidentitet eller könsuttryck

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med könsöverskridande identitet eller uttryck.

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Mål

Ingen elev eller medarbetare ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av personens identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat med avseende på kön.

Åtgärd

Exempelvis utbildning genom RFSL/Folkhälsoinstitutet i HBTQ frågor.

Uppföljning

Trivselenkät varje VT, utvecklingssamtal. Redogörelse i kollegiet och i klasserna.

Etnisk tillhörighet

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet.

Med etnisk tillhörighet menas enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Mål

Alla på skolan ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet.

Åtgärd

Kontinuerligt förebyggande arbete kring respekt för andra kulturer.

Uppföljning

Trivselenkät varje VT, utvecklingssamtal.

Religion och annan tro

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som orsakas av religion eller annan trosuppfattning. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett religion eller trosuppfattning.

Mål

Skolan ska få alla elever och medarbetare att känna respekt inför andras tro.

Åtgärd

Kontinuerligt förebyggande arbete samt visa respekt och hänsyn till andras tro.

Uppföljning

Trivselenkät och redogörelse i kollegiet och i klasserna

Funktionsnedsättning

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionsnedsättning.

Med funktionshinder menas enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Mål

Alla barn ska ha möjlighet att delta i olika aktiviteter.

Ingen ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av funktionsnedsättning.

Åtgärd

Vid planering av verksamheten tas sådan hänsyn att alla kan delta.

Uppföljning

Trivselenkät och redogörelse i kollegiet och i klasserna.

Sexuell läggning

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning.

Med sexuell läggning avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Diskrimineringskyddet gäller också när en elev eller medarbetare utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med nära anhörigs sexuella läggning.

Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodat sexuell läggning omfattas av lagskyddet.

Mål

Alla ska känna sig accepterade och respekterade oavsett sexuell läggning.

Åtgärd

Utbildning t ex med RFSL/Folkhälsoinstitutet i HBTQ frågor. Samtal om olika relationer.

Uppföljning

Trivselenkät och redogörelse i kollegiet och i klasserna.

Ålder

Sophiaskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av ålder. Med ålder avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Mål

Ingen elev eller medarbetare ska på grund av sin egen eller en anhörigs ålder diskrimineras.

Åtgärd

Samtal kring respekt inför ålder.

Uppföljning

Trivselenkät och redogörelse i kollegiet och i klasserna.

Plan mot kränkande behandling

Verksamheten ska också förebygga och förhindra det som i lagen benämns som kränkande behandling.

Kränkande behandling definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker en elevs eller vuxens värdighet.

Det kan vara mobbing, men även enstaka händelser som inte är mobbing.

Mobbing: En upprepad negativ handling där någon eller några medvetet eller med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.
(Definition enligt skolverket)

Rutiner för utredning och dokumentation

- vid kännedom om att kränkning har eller kan ha inträffat ska uppgifterna utredas skyndsamt
- utredningen bör allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den/de som utövat kränkningen
- vårdnadshavare till elever som är inblandade (både den kränkte och de som kränkt) ska informeras skyndsamt
- om personal misstänks för kränkning av elev ska skolans huvudman ansvara för utredningen
- vid varje enskilt fall bör en bedömning göras hur allvarlig kränkningen är
- vid allvarliga kränkningar bör utredningen resultera i ett individuellt åtgärdsprogram som beskriver nuvarande situation, målet och vilka åtgärder som behöver vidtas för att målet ska nås.

Åtgärder vid uppkomna fall av kränkande behandling elev-elev

- påvisa för eleven att beteendet är felaktigt
- ansvarig lärare samtalar med berörda elever och deras föräldrar
- dokumentera vad som inträffat
- rektor informeras
- klassläraren gör kontinuerlig observation i elevgruppen vid aktuella situationer
- uppföljningssamtal med föräldrarna hålls och dokumenteras
- alla dokument arkiveras
- amor-gruppen involveras

Åtgärder vid kränkande behandling elev - vuxen

- den personal som ser vad som händer går in och bryter
- informera rektor som tar över ansvaret för utredningen
- dokumentera vad som inträffat
- rektor har ett samtal med berörda samt vårdnadshavare om det inträffade, samtalet dokumenteras
- rektor gör en överenskommelse/plan för att förhindra upprepning
- vid allvarliga kränkningar bör utredningen resultera i ett individuellt åtgärdsprogram som beskriver nuvarande situation, mål och vilka åtgärder som behöver vidtas
- personal gör kontinuerlig observation i elevgruppen vid aktuella situationer
- uppföljningssamtal med föräldrarna hålls och dokumenteras
- alla dokument arkiveras

Åtgärder vid uppkomna fall av mobbing/kränkande behandling vuxen - elev

- den personal som ser vad som händer har skyldighet att så in och bryta
- vid misstanke om ett felaktigt beteende samtalar man direkt efter det inträffade

- informera rektor som i sin tur informerar huvudman som tar över ansvaret för utredningen
- dokumentera vad som inträffat
- samtal om det inträffade, samtalet dokumenteras en överenskommelse/plan görs för att förhindra upprepning
- vid allvarliga kränkningar bör utredningen resultera i ett individuellt åtgärdsprogram som beskriver nuvarande situation, mål och vilka åtgärder som behöver vidtas
- föräldrarna till den berörda eleven informeras

Mål

Ingen ska behöva känna sig utsatt för kränkning i någon form.

Åtgärd

Vi arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor på olika sätt.

Uppföljning

Trivselenkät och redogörelse i kollegiet och i klasserna.

Uppföljning och utvärdering

Kollegiets ansvar

Likabehandlingsplanen går igenom och följs upp genom kontinuerlig dokumentation i kollegiet. Det ska ske skriftligt.

Dokumentationen ligger till grund för den utvärdering som sedan görs under efterarbetsdagarna.

Trivselenkät delas ut varje år till föräldrar med barn på skolan. Här bör finnas möjlighet att ge respons på hur man upplevt att personalen arbetat utifrån likabehandlingsplanen. På de årliga utvecklingssamtalen ska föräldrar också ges möjlighet att lämna synpunkter på arbetet.

Rektor ansvarar för att planen presenteras för föräldraförening och utvärdering sker även där.